

Saveteet eo chapel Sant-Loup Lanvaeleg

Ar chapel e-pad ar goañv 2012.

Pa 'm boa skrivet e miz Meurzh 2013 (Bremañ, niv. 377) ar pennad diwar-benn chapelioù Bro-Dreger, ha dreist-holl ar re a oa pe a zo c'hoazh en arvar da gouezhañ en o foull, ne 'm bije ket kredet gwelout chapel Sant Loup Lanvaeleg dreset da vat en un doare ken herrek. Met penaos eo deuet ar gevredigezh bet krouet e miz Du 2015, Kevredigezh Saveteiñ Chapel Sant-Loup Lanvaeleg¹, a-benn da dastum arc'hant ha da dibunañ an holl labourioù ret ken buan ?

Kroget da staliañ ar c'hoadaj.

Kazi achu da staliañ ar c'hoadaj (Miz Du 2017)

Goude emvod meur Breizh Santel e Lanvaeleg e 2019 e oa bet gweladennet ar chapel.

En 2013 e oa ur gwir nec'ha-mant gwelet ar chapel-se didoenn ha gronnet gant gwez ha struj a bep seurt, un toullad dioute o kreskiñ en diabarzh e-mesk ar c'hoadaj hag ar mein glas. E 2008 e kouezhas an doenn. Goloet e voe krec'h ar mogerioù norzh ha su gant tud Breizh Santel war-lerc'h met mont a reas ar ballinoù gant an avel a-benn ar fin. Ha distrujet 'oa bet ar gwerennoù, laeret an dorjoù ha mein al leur pell zo. Dre chañs e voe lakaet delwennoù ar sent, hini Sant Loup hag hini an Drinded gwregel (Anna, Maria, Jezuz), e surentez e-barzh iliz ar bourk hag ar stern-aoter e karrdi tisavour ar Glad. Ar feunteun 'vat a oa bet dilec'hiet he mein ha staliet war plasenn an iliz pa oa bet gwerzhet ar chapel gant ar c'huzul-kêr e 1974 d'ar familh Crescitz, perc'henn maner ar Vezvod e-kichen, a zo dilezet ivez. Meneget e oa *"a-benn implijout ar mein dezhi"*... ar pezh n'eo ket bet graet, evuruzamant, na mann ebet all evit kempenn ar chapel ken nebeut !

UN TAMM ISTOR

Chapel Sant-Loup Lanvaeleg a oa bet savet etre 1570 ha 1580 hag adsavet e 1720 rak gwantet e oa an doenn, war a seblant. Perc'hennet gant familh maner ar Vezvod³ e oa betek fin ar 16^{vet} kantved

ha, da heul, gant hini ar C'hozhkêr-Rozanbo, re kastell brudet Lanvaeleg. Gouestlet e oa bet da Sant Loup met pehini ? Sant Loup (389-479), bet o vrezeliñ gant Sant Jermen Auxerre e Breizh-Veur a-enep ar Saozon, ha bet eskob Troyes war-lerc'h, pe Sant Loup (573-623) bet eskob Sens ? Pe unan all c'hoazh, stag ouzh hini Lanloup (22) pe hini Domloup (35) ? Livadurioù eus ar 17^{vet} a oa war mogerioù diabarzh ha tro-dro prenestroù ar chapel a chom c'hoazh un nebeud roudoù anezhe. Ar penn-chantele en deus miret ur prenestr bras gant pasturaj maen eus ar 16^{vet}, daou brenestr all a zo war zu ar c'hreisteiz hag ur skalier maen hag a ro tu da bignatt betek an tourig mistr ha faro gant e bikern kurunennet. Peadra da gaout c'hoant mirout 'nezhi a-blom 'ta !

GANT AR YOUL

Prevez e oa ar chapel. Prenet eo bet [ar chapel] digant ar familh Crescitz 'ta evit an euro arouezel e-kerzh an nevez-amzer 2016, war-lerc'h un toullad strivoù ha pellgomzadennoù evit mont e darempred ganti. Krouet e oa bet ar gevredigezh e miz Du 2015 gant tud a-youl vat eus ar vro, tud Breizh Santel ha tisavour ar Glad, Léo Goas-Straaier. E-pad ar bloaz 2016 hag an nevezamzer 2017 eo bet kroget al

labour : skarzhañ koadaj ha mein kouezhet e-barzh ar chapel, dic'harzhañ ar gwez hag ar struj a bep tu war dachenn ar chapel, dispartiañ ar c'hoadaj mat eus ar c'hoadaj brein ha kreñvaat krec'h ar mogerioù. Da heul 'ta eo bet staliet ar c'hoadaj nevez, e-pad an diskaramzer 2017, gant un tamm mat eus ar c'hoadaj kozh ha goloet gant ballinoù kreñvaet gant goulazhoù ha tachoù a-benn tremen ar goañv. Deuet an nevezamzer 2018 eo bet goloet da vat an doenn gant mein glas solut hag ur gribenn stumm eskell bala-fenn, ar wech-mañ. E diskaramzer an hevelep bloaz, setu ar gwerennoù nevez e-giz gwechall gozh ha diwallet gant kaelioù en diavaez... Ur sizhun a-raok gwelout an dorjoù nevez o tont, unan diouti gant un alc'hwez eus an 18^{vet} kantved, a-benn ar fin, evit brasañ disamm an holl ! E-pad ar memes koulz he deus ar skipailh toulet ur foz a-benn degas tredan d'ar savadur, tredan arruet e-kerzh an hañv 2019 ha kemeret en karg gant kêr Lanvaeleg. Al leur a zo bet dreset gant pri mac'het hag advac'het doare mod kozh e fin nevezamzer 2019 ha peurechuet nevez zo. En hevelep mare o deus tud ar gevredigezh staliet un dizouradur, plaenaet an dachenn ha plantet bodoù-roz ha bleuñv kaouled. Evit klokaat an afer eo e-pad anken ar c'hoñfinamant

eo bet livet ar mogerioù diabarzh gant raz, en ur virout ha lakaat war wel an tammoù livadur a chom... betek adwelout anezhe da vat ?

HA GANT SKOAZELL

Ne vije ket bet graet kemend-all hep sikour frammoù publik pe brevez, hep skoazell arc'hant un nebeud tud pinvidik hag un toullad mat a dud tamm-didoull o yalc'h nag hep o daouarn-dezhe da vont dezhi na re an embregerezhioù arbennik ha stummet mat a zo bet implijet. Ur bam e oa sellet oute o labourat gant aked ha skiant-prenet, hag er memes koulz stummañ reoù yaouank. Ur vezh eo avat merzout e vez lakaet an arigrap gant ar Stad war 20 % eus priz al labourioù dre un TDO⁴ direizhwir a redi ar c'hevredigezhioù a-youl vat da baeañ ouzhpenn hag ouzhpenn, en deus meneget Philippe Soufflet, prezidant ar gevredigezh, da gannad Gwengamp, Yannig Kerlogod, pa oa deuet evit Devezhioù ar Glad. Ha gwir eo e chom ar galloudoù lec'hel mut ha sac'het en o c'hadorioù re alies e-keñver ar glad munut hag ar stad e-keñver hini pell diouzh Pariz. *"Bez' zo kalz Itronvez Maria vihan e Breizh"*, en deus ouzhpennet ar prezidant d'ar gazetennieren rak n'eo nemet ar profoù evit iliz veur Itron Varia vras Pariz a c'hall bezañ difrejet eus 75 %

eus an tailhoù. Dispignet ez eus bet 150 000 euro evit ar c'houlz, ha kement-se gant skoazell Diazevadur ar Glad ha Breizh Santel dreist-holl, met ivez Diazevadur Delestre dre hanterouriezh ar gKEGLAT⁵, Diazevadur Langlois⁶, Gwarez an Arz Gall⁷ ha Kevread ar Savadurioù⁸. Diazevadur ar Glad a vir ul lodenn eus ar profoù evit mont-en-dro o servijoù. Breizh Santel avat, hag a vod kalz kevredigezhioù saveteiñ lec'hel a restaol an holl arc'hant dastumet evit ur raktres resis d'ar gevredigezh meneget.

STEREDENN DEVEZHIOÙ AR GLAD

Gall' a rit kompren 'ta abalamour da betra eo bet dibabet Chapel Sant-Loup e-touez chantieroù heverkañ ar rannvro gant meradur Font ar Glad. Ha penaos eo bet soñjet gant prezidant kevredigezh Sant-Loup reiñ alc'hwez chapel Sant-Loup ez-ofisiel da gêr Lanvaeleg d'ar Sadorn 19 a viz Gwengolo 2020. Ha gwelloc'h c'hoazh, burzhud, eo bet adkavet kloc'h diwezhañ ar chapel e grignol servijoù teknik ar bourk d'an derc'hent, ha bet degaset war al lec'h gant mil aked gant tud an Ti-kêr. Tost 200 den a zo deuet da weladenniñ anezhi war daou devezh. Peadra da soñjal e c'hall ar savadur-mañ

bezañ degemerus evit diskouezadegoù pe abadennoù liesseurt an dazont, pal pouezusañ ar gevredigezh, bremañ. Gant ma chomo a-blom e-pad pell ! Ha ra c'hoarvezo kement all d'an holl chapelioù en arvar e Breizh !

Yann-Loeiz Kabell

1. Bet renablet er prefeti dindan an anv : *Association de Sauvegarde de la Chapelle Saint-Loup de Lanvaeleg*.
2. E galleg : *"afin de servir de carrière de pierre"* ; mein ar chapel, evel-just !
3. De La Boulaye (evel-just, Aogust !) ha goude De La Lande.
4. TDO : Taos war an Dalvoudigezh Ouzhpennet (TVA)
5. KEGLAT : Kevredigezh an Enklaskoù evit Gwarez Lec'hioù Arkeologel Treger (ARSSAT) a zo bet fiziet enni Diazevadur Delestre a ra bep bloaz war dro ur chapel d'an nebeutañ, pe ul lodenn anezhi, e Bro-Dreger kostez Aodoù-an-Arvor nemetken avat.
6. Diazevadur Langlois a skoazell an oberioù a warez an Arzoù lies hag ar Glad.
7. Gwarez an Arz Gall : *Sauvegarde de l'Art Français*.
8. Kevread ar Sevel tiez : *Fédération du Bâtiment*.